JUS informacije 21

1. NOVEMBAR 1980.
BEOGRAD

informator saveznog zavoda za standardizaciju

NACRT PLANA RADA SAVEZNOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU ZA 1981. GODINU

U želji da blagovremeno informišemo najširi krug zainteresovanih organizacija udruženog rada, asocijacija udruženog rada i ostalih organizacija i organa o najglavnijim aktivnostima Saveznog zavoda za standardizaciju u 1981. godini, u posebnom prilogu ovih JUS informacija dajemo kraći prikaz rada Saveznog zavoda za standardizaciju na izradi i donošenju tehničkih normativa, normi kvaliteta, standarda i naredbi o obaveznom atestiranju.

Osnove za izradu nacrta plana rada Saveznog zavoda za standardizaciju za 1981. godinu su u prvom redu: obaveze Zavoda u vezi sa zaključcima Saveznog izvršnog veća koji se odnose na aktivnosti standardizacije; smernice za izradu srednjeročnih planova za period 1981—1985; prihvaćene mere štednje, racionalizacije i supstitucije energije; programi i planovi koje su izradile komisije za standarde; predlozi organizacija i organa; započeti zadaci u 1980. godini i u ranijim godinama itd. U sačinjavanju nacrta plana rada za 1981. godinu ograničavajući faktor su bile kadrovske i materijalne mogućnosti Zavoda, a uzeta je u obzir i očekivana podrška naučnih institucija i organizacija rada u celom ovom poslu.

U toku naredne godine u Zavodu će biti u obradi 62 tehnička normativa, a definitivni tekstovi 476 standarda će biti dati na štampanje. Biće objavljeno 16 naredbi o obaveznom atestiranju proizvoda. Svi propisi su obima više od 4000 stranica kucanog teksta. Zbog ograničenog prostora ne objavljujemo plan drugih, takođe važnih i mnogobrojnih aktivnosti kao što su: propisi o dokumentima koji prate proizvode u prometu; propisi o obaveznim garancijama; priprema zakona i ostalih propisa u saradnji sa drugim organima federacije; sprovođenje naredbi o obaveznom atestiranju; davanje mišljenja, potvrda i tumačenja u vezi sa primenom propisa koje donosi Zavod; davanje mišljenja i potvrda u vezi sa primenom Zakona o poslovno tehničkoj saradnji, kooperaciji i sticanju materijalnih prava na tehnologiju i Zakona o ustupanju investicionih radova stranim izvođačima; metodološko-analitički poslovi; informaciono-dokumentacioni poslovi itd.

Bliže podatke o planiranim zadacima Zavoda za 1981. godinu zainteresovane organizacije i stručnjaci mogu dobiti od odgovarajućih organizacionih jedinica u Zavodu.

Molimo da svoje primedbe, mišljenja i sugestije u vezi sa planom Zavoda za 1981. godinu dostavite pismenim ili usmenim putem najkasnije do 25. novembra 1980. godine.

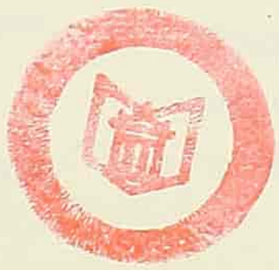

PROSLAVLJEN JE 11. SVETSKI DAN STANDARDIZACIJE 14. OKTOBAR 1980. GODINE

Pre deset godina 14. otkobra 1970. godine proslavljen je prvi put Svetski dan standardizacije.

Za ovaj značajan datum vezana su imena dva vrlo zaslužna čoveka G. Faruk Süntera, tadašnjeg predsednika Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i G. Luisa ARMAND-a, tadašnjeg predsednika Francuskog udruženja za standardizaciju (AFNOR) kojih nažalost više nema među nama. Oni su bili inicijatori da se donese ova značajna odluka da se ovaj dan slavi u celom svetu među onima koji zajednički rade i ostvaruju rezultate na polju standardizacije (14. oktobra 1946. donet je prvi statut Međunarodne organizacije za standardizaciju ISO). Ove godine, u povodu ovog značajnog dana Predsednik Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO), G. Henri DURAND je uputio stotini hiljada stručnjaka, koji rade za ovu Međunarodnu organizaciju, sledeću poruku koju donosimo u nešto skraćenom obliku.

.....,,Iz godine u godinu ovaj dan, koji se proslavlja u celom svetu, postaje sve značajniji; za proslavu ovog značajnog dana su zainteresovani ne samo komiteti — članovi ISO-a i ne samo stotina hiljada stručnjaka koji rade za ovu Organizaciju, nego i izvan toga bezbrojna legija ljudi koji sve više i više postaju svesni osnovne funkcije i značajne uloge međunarodne standardizacije.

Svima njima je upravo upućena ova poruka.

Sve one koji rade direktno ili indirektno za međunarodnu standardizaciju želeo bih da uverim da je delo za koje se mi zajednički zalažemo jedno veliko delo.

Želeo bih da budu u potpunosti uvereni da je njihov trud, koji je vrlo često nezahvalan ali svakako uvek naporan, nešto što je neophodno za unapređenje industrije, za bolju međunarodnu razmenu, za unapređenje nacionalne privrede, ali čiji je uzvišeni cilj višeg reda s obzirom da je usmeren na to da olakša, svuda gde je to moguće, život i rad ljudi.

Zbog toga Predsednik ISO-a, uveren da 88 komiteta — članova ISO-a deli njegovo mišljenje upućuje dužnu zahvalnost svima onima koji sarađuju na poslovima standardizacije a pre svega onima koji joj dobrovoljno žrtvuju svoje vreme i svoje napore sa odgovornošću i istrajnošću koji zaslužuju da budu cenjeni i poštovani.

Sve one koji, bilo da su proizvođači u industiriji ili poljoprivredi, ili da pružaju usluge ili ih koriste, snabdevače i potrošače, službenike administracije, koji koriste direktno ili indirektno međunarodne standarde želeo bih ovom prilikom da podsetim na njihov značaj i njihovu nezamenljivu ulogu.

U svetu, koji je opterećen problemima, u kome mnogobrojni činioci vrše jedan određen pritisak, međunarodna standardizacija je ta koja vrši izbor onog što je prioritetno za rešavanje i definiše razne vrste kontrole koje odgovaraju društvenim, ekonomskim i tehnološkim aspiracijama koje su usmerene na ostvarivanje kvalitetnih vrednosti, na opšti napredak utoliko potrebniji ukoliko sve više dolazi do nestašice energije i osnovnih sirovina.

Svet je isto tako prezasićen znanjem: plima informacija, umnogostručavanje poruka, složenost tehničkih dostignuća, ezoterija a ponekad i kontradiktorne teorije.

Čoveku preti opasnost od preteranog broja informacija koje mogu paradoksalno da dovedu do gubitka interesovanja, do indiferentnosti, skepticizma, nereda, s obzirom da suviše različitih stvari, suviše znanja prolazi brzo ispred njegovih očiju. Treba znati da se standardizacija i u ovom slučaju, kao disciplina reda, metodičnosti i selektivnosti, nameće kao instrument za bolje uređivanje života.

Najzad, u jednom podeljenom svetu gde postojeći i povremeni antagonizmi održavaju stanje zategnutosti i krize standardizacija kao disciplina predstavlja faktor jedinstva, tačku u kojoj se usklađuju interesi, temu koja okuplja veći broj ljudi, jedan primer sloge.

Koja međunarodna organizacija može kao ISO i IEC da se pohvali da u isto vreme okuplja proizvođače, potrošače, tehničko osoblje, naučnike, predstavnike administracije, koji potiču iz različitih zemalja, koji pripadaju različitim političkim sistemima, različitim ideologijama, siromašne i bogate, a koji ipak svi zajedno postižu pozitivne rezultate koji su nam poznati?.

Takva je standardizacija disciplina kojoj ovom porukom želim da odam priznanje, disciplina koja je vrlo uspešna i priznata, čija uloga i neophodnost dolaze sve više do izražaja, disciplina u službi čoveka koja iznad svega uvažava njegovu slobodu.

ANOTACIJE NACRTA JUGOSLOVENSKIH STANDARDA I NACRTA REVIZIJE STANDARDA

Nacrte jugoslovenskih standarda i nacrte revizije standarda koje objavljujemo u ovom broju JUS informacija pripremile su komisije za standarde Saveznog zavoda za standardizaciju u čiji su sastav pored stručnjaka Zavoda ušli predstavnici proizvođača, potrošača i zainteresovanih ustanova.

Svi tekstovi nacrta standarda i nacrta revizije standarda su umnoženi i dostavljeni svim članovima komisija — predstavnicima organizacija i institucija da stave svoje primedbe.

Danom objavljivanja u JUS informacijama pomenuti nacrti se stavljaju na javnu diskusiju i zainteresovani se obaveštavaju da je:

— rok za dostavljanje primedbi u vezi sa nacrtima standarda i nacrtima revizije standarda **1. februar 1981. godine**

Zainteresovani koji nisu primili tekstove nacrta standarda i nacrta revizije standarda mogu se obratiti Saveznom zavodu za standardizaciju, odgovarajućoj grupi, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35, sa zahtevom da im se isti dostave.

IZ GRUPE ZA MAŠINSTVO I SAOBRAĆAJ

A. **Iz oblasti hrapavosti površina**

JUS M.A1.010 — Hrapavost površina. Terminologija. Deo 1.: Površine i njihovi parametri.

JUS M.A1.043 — Uzorci za upoređivanje hrapavosti površina dobijenih livenjem

B. **Iz oblasti izmenjivača toplote**

JUS M.E6.040 — Uređaji za grejanje i provetravanje. Radijatori, konvektori i slični aparati. Definicije i karakteristike

revizija standarda

JUS M.E6.050 — Čelični radijatori člankasti. Oblik i mere

JUS M.E6.051 — Radijatori od livenog gvožđa, člankasti. Oblik i mere

IZ GRUPE ZA GRAĐEVINARSTVO

Iz oblasti prefabrikata

JUS B.C1.035 — Gips kartonske ploče. Vrste, uslovi kvaliteta i ispitivanja.

IZ GRUPE ZA POLJOPRIVREDU I ŠUMARSTVO

Iz oblasti impregnacije drveta

1. JUS D.T4.035 — Zaštita drveta. Ispitivanje toksičnog delovanja zaštitnih sredstava za drvo protiv insekata
2. JUS D.T4.036 — Zaštita drveta, zaštita građevinskog drveta protiv gljiva i insekata
3. JUS D.T4.037 — Zaštita drveta. Vatrozaštitni premazi za drvo.
4. JUS D.T4.038 — Zaštita drveta, zaštita drveta protiv požara vatrozaštitnim premazom.

IZ GRUPE ZA RUDARSTVO I METALURGIJU

A. **Iz oblasti aluminijumskih žica i užadi za nadzemne vodove (za elektrotehničke svrhe)**

JUS N.C1.300 — Aluminijumska žica za nadzemne vodove i kablove. Poluproizvod.

JUS N.C1.302 — Aluminijumska užad za nadzemne vodove

JUS N.C1.500 — AlMg 1E žica za nadzemne vodove i kablove. Poluproizvod.

JUS N.C1.502 — AlMg 1E užad za nadzemne vodove

B. **Iz oblasti nemetalnih mineralnih sirovina — kalcijum karbonatna punila**

Prilikom štampanja anotacija grupe nacrta standarda iz ove oblasti potkrala se štamparska greška u oznaci standarda

JUS B.B8.084 — Kalcijum karbonatna punila. Metode ispitivanja. Određivanje stepena beline

koja je odštampana kao JUS B.B6.084 što je pogrešno **i zbog čega u ovom broju ponavljamo anotaciju cele grupe nacrta standarda i obaveštavamo zainteresovane da rok za dostavljanje primedbi ostaje 15. januar 1981. godine.**

JUS B.B6.032 — Kalcijum karbonatna punila. Prirodni kalcijum karbonat za upotrebu u industriji boja i lakova. Tehnički uslovi

JUS B.B8.084 — Kalcijum karbonatna punila. Metode ispitivanja. Određivanje stepena beline

JUS B.B8.085 — Kalcijum karbonatna punila. Metode ispitivanja. Određivanje upijanja vode

JUS B.B8.086 — Kalcijum karbonatna punila. Metode ispitivanja. Određivanje granulometrijskog sastava po Andreasen-ovoj metodi

---

ODRŽANI SASTANCI

A. Sastanak Komicije iz oblasti hrapavosti površina, održan je 23. septembra 1980. godine u Saveznom zavodu za standardizaciju.

Na sastanku su razmatrani:

1) Prednacrt standarda JUS M.A1.043 — Uzorci za upoređivanje hrapavosti površina dobijenih livenjem

Prednacrt je u celini usvojen i može se anotirati. Data je napomena da SZS posebno o njemu obavesti veće livnice u zemlji sa zahtevom da one pošalju svoje mišljenje.

2) Na sastanku Komisije je razmatran projekt međunarodnog standarda ISO/DIS 4287/1 (JUS M.A1.010) — Hrapavost površina. Terminologija. Deo 1.: Površine i njihovi parametri.
i zaključeno je da i ovaj materijal treba anotirati sa oznakom našeg standarda i dodatkom termina i definicija na našem jeziku.
3) Na sastanku komisije je konstatovano da je potrebno za praktičnu primenu uraditi još jedan prednacrt standarda kojim bi se definisali parametri profila bez filtera (P_t), a koji su obrađeni u nacionalnim standardima pojedinih zemalja, i to: DIN 4762/60, DIN 4768/74, BS 1134/72. Prednacrt ovog standarda pripremiće predstavnik FAMOS-a.

B. Sastank Komisije iz oblasti izmenjivača toplote — uređaji za grejanje, održan je 25. septembra 1980. godine u prostorijama Saveznog zavoda za standardizaciju.
Na sastanku je usvojen prednacrt standarda
JUS M.E6.040 — Uređaji za grejanje i provetravanje. Radijatori, konvektori i slični aparati. Definicije i karakteristike.
isti je u JUS informacijama br. 20 stavljen na javnu diskusiju
Za prednacrt
JUS M.E6.083 — Uređaji za grejanje i provetravanje. Radijatori, konvektori i slični aparati. Određivanje toplotne snage. Metoda ispitivanja u otvorenoj komori
dogovoreno je da se još ne anotira, dok se ne izvrše uporedna ispitivanja radijatora u otvorenoj i zatvorenoj komori.
Prednacrt standarda
JUS M.E6.011 — Uređaji za grejanje. Člankasti radijatori od čelika i sivog liva. Mere, ugradnja, označavanje
povlači se, odnoso, na njemu se prekida rad, a vrši se revizija postojećih standarda..
JUS M.E6.050 — Čelični radijatori člankasti. Oblik i mere
JUS M.E6.051 — Radijatori od livenog gvožđa, člankasti. Oblik i mere
koji se u JUS informacijama br. 20 stavljaju na javnu diskusiju.
Sledeći zaključak komisije u odnosu na dalji rad u oblasti radijatora je izrada prednacrta standarda kojima bi se precizirale toplotne karakteristike svih tipova radijatora.
Za prednacrte standarda za armaturu za grejanje
JUS M.C5.533, 534 i 535 dogovoreno je da se anotacija ne izvrši dok se proizvođači ove armature na usaglase, čiji će poseban sastank biti organizovan u SZS.

C. Radna grupa 2 za „Zahteve za kućišta za analizu" SC 31D IEC završila rad
Od 7. do 9. oktobra o.g. održan je u Dubrovniku sedmi završni sastank Radne grupe (RG)2 tehničkog potkomiteta SC 31D za zaštitu povećanim pritiskom i sličnim postupcima, Međunarodne elektrotehničke komisije IEC, koja je formirana na osnovu odluke Tehničkog komiteta TC 31 IEC na zasedanju u Madridu 1976. godine. Sekretarijatom RG2 je uspešno rukovodio dr. Nenad Marinović, dipl. ing., koji je i skretar TO 31 — JEK, za eksplozionu zaštitu. U radu RG2 učestvovali su eksperti iz Francuske, Holandije, Z. Nemačke, Engleske, Italije i Jugoslavije, a asistent sekretara za vođenje zapisnika i izradu nacrta radnih dokumenata bio je V. Đurđević, dipl. ing., saradnik Saveznog zavoda za standardizaciju.
Rad RG2 bio je otežan činjenicom da još ne postoje nacionalni standardi koji obuhvataju ovu problemtiku. Stoga u definitivnom tekstu dokumenta „Kućišta za analize", koji je konačno utvrđen na engleskom i francuskom jeziku na ovom zasedanju u Dubrovniku, u velikoj meri su zastupljena gledišta eksperata iz hemijske industrije, rafinerija i ispitnih laboratorija čiji su predstavnici učestvovali u izradi dokumenta. Ovaj dokument, u kojem su dati uslovi za izvođenje instalacija za bezbedan rad ovih kućišta u slučaju kada su u njima smešteni aparati za analize koji mogu biti potencijalni izvor opasnosti od eksplozije, treba da posluži kao inicijalni dokument za donošenje odgovarajuće međunarodne preporuke.
Uspešan završetak ovog posla predstavlja značajnu afirmaciju za našu zemlju i naše stručnjake koji su njime rukovodili i u njemu aktivno učestvovali.

D. Inicijativna stručna grupa formirana od proizvođača i korisnika papira održala je svoj drugi sastanak u vezi sa standardizacijom u ovoj oblasti u Institutu za celulozu i papir, u Ljubljani, 8. oktobra 1980.
Posle duže diskusije doneseni su sledeći zaključci:
1. Da se formira jugoslovenska komisija za izradu novih i reviziju postojećih jugoslovenskih standarda iz oblasti celuloze, papira, kartona, lepenke i proizvoda njihove prerade.
2. Za članove komisije predloženi su predstavnici-stručnjaci proizvođačkih i potrošačkih organizacija iz oblasti papira. Verifikaciju članova Komisije i izdavanje rešenja, obaviće, prema Zakonu o standardizaciji, Savezni zavod za standardizaciju.
3. Odlučeno je takođe, da se odmah započne sa izradom nacrta predloga za reviziju sledećih jugoslovenskih standarda iz oblasti papira:
JUS H.N0.300/67; H.N0.310/64; H.N0.311/64; H.N8.207/67; H.N8.209/68; H.N0.210/68; H.N8.211/68; H.N8.212; H.N8.214/67; H.N8.222/68 i H.N8.225/67.

SASTANCI KOJI ĆE SE ODRŽATI

A. Sastanak Radne grupe za izradu Pravilnika o kvalitetu pića, aromatizovanih sirupa i praškova i pastila za osvežavajuća pića održaće se 4. i 5. novembra 1980. godine u Beogradu,

u prostorijama Beogradske industrije piva, u ulici Vojvode Putnika br. 5, sa početkom u 9 časova.

Dnevni red:

1. Razmatranje druge verzije Nacrta pravilnika o kvalitetu osvežavajućih pića, aromatizovanih sirupa i praškova i pastila za osvežavajuća pića

B. Sastanak Komisije za izradu prednacrta Tehničkog Normativa spojeva sa visokovrednim vijcima u nosećim čeličnim konstrukcijama i pratećih standarda održaće se 11. i 12. novmebra 1980. godine u Beogradu, u prostorijama Saveznog zavoda za standardizaciju, sala br. 65. sa početkom u 9 časova.

Dnevni red:

– Razmatranje prednacrta Tehničkog normativa spojeva sa visokovrednim vijcima u nosećim čeličnim konstrukcijama i pratećih standarda uz taj Tehnički normativ.

IN MEMORIAM

Sedamnaestog oktobra 1980. godine završio se životni put jednog od prvih jugoslovenskih standardizera, diplomiranog inženjera Gojka Aćimovića, koji je posle kraće bolesti umro u 78. godini života.

Gojko Aćimović je zajedno sa malobrojnom grupom inženjera iz drugih oblasti još 1951. godine kao svoje dalje opredeljenje izabrao pionirski rad na izradi jugoslovenskih standarda iz oblasti elektrotehnike. Pripremio je prve jugoslovenske standarde iz ove oblasti. U periodu od 1951. do 1973. godine, posle čega je otišao u penziju, dao je vrlo veliki broj jugoslovenskih standarda i uveo u posao druge elektroinženjere Saveznog zavoda za standardizaciju. Prvi je shvatio potrebu direktnog upoznavanja stručnjaka iz jugoslovenskih organizacija sa radom Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC) i neposredno je doprineo da se osnuje Jugoslovenski elektrotehnički komitet (JEK), čiji je bio prvi Generalni sekretar. Ceo ovaj niz godina neprekidno je radio i u našoj zemlji i u telima IEC.

Kao priznanje za svoj rad Gojko Aćimović je dobio Zahvalnicu Saveznog zavoda za standardizaciju 1976. godine, povodom proslave 30 godina jugoslovenske standardizacije.

Gojko Aćimović je takođe veoma aktivno radio na izradi nacrta tehničkih normativa u okviru Saveza mašinskih i elektrotehničkih inženjera i tehničara Jugoslavije – SMEITJ – i za taj rad je dobio priznanja.

Može se, s toga, reći da će uspomena na Gojka Aćimovića biti i uspomena na značajan deo istorije jugoslovenske standardizacije u celini, a posebno elektrotehničke standardizacije.

„JUS informacije" izdaje Savezni zavod za standardizaciju, primerci su besplatni, izlaze dva puta mesečno.
Adresa: Slobodana Penezića Krcuna 35, Beograd.
Telefoni: Centrala 644–066 i 682–099, grupa za rudarstvo i metalurgiju, lokal 348 i 349, grupa za građevinarstvo 304, grupa za hemiju 316 i 315, grupa za mašinogradnju i saobraćaj 342, 343, grupa za elektrotehniku 319, 320, gurpa za poljoprivredu i šumarstvo 346, grupa za bezbednost i zaštitu životne sredine 350, grupa za razvoj, koordinaciju, međunarodnu saradnju i informacije 275, grupa za uređivanje znakova kvaliteta i atestiranje 308, urednik biltena 276.
Standardoteka: 237
Sektretar 290

Na osnovu mišljenja Republičkog sekretarijata za kulturu SR Srbije br. 413-81/74-02 od 4. II 1974. ne plaća se porez na promet

P R I J A V A

za učešće

na instruktivnom seminaru

„ORGANIZOVANJE INTERNE STANDARDIZACIJE U OUR"

11. i 12. decembra 1980. godine, u sali br. 1 Privredne komore Srbije, General Ždavnova 13–15, Beograd

Naziv organizacije . . . . . .

Adresa. . . . . .

Neopozivo prijavljujemo sledeće učesnike:

1. Ime i prezime . . . . . .

   radno mesto . . . . . .

2. Ime i prezime . . . . . .

   radno mesto . . . . . .

3. Ime i prezime . . . . . .

   radno mesto . . . . . .

U . . . . . Potpis ovlašćenog lica

(M.P)

Datum . . . . . _____

Prijavu dostaviti najkasnije do 10. decembra 1980. godine. na adresu:

SAVEZNI ZAVOD ZA UNAPREĐENJE KVALITETA I STANDARDIZACIJE SRBIJE

Zmaj Jovina 13/II, 11000 Beograd

Troškovi učešća u iznosu od 1.500 dinara, po učesniku uplatiti na žiro-račun 60806–678–8654, SDK Beograd, Savez za nuapređenje kvaliteta i standardizacije Srbije.

Uplate se dokazuju petim primerkom izveštaja o zaduženju, a može se izvršiti i na recepciji seminara bariranim čekom ili u gotovu.

SAVEZ ZA UNAPREĐENJE KVALITETA I STANDARDIZACIJE SRBIJE U SARADNJI SA SAVEZNIM ZAVODOM ZA STANDARDIZACIJU I PRIVREDNOM KOMOROM SRBIJE

organizuje

INSTRUKTIVNI SEMINAR

na temu

„ORGANIZOVANJE INTERNE STANDARDIZACIJE U OUR"

Seminar će se održati 11. i 12. decembra 1980. godine,
u sali Privredne komore Srbije (General Ždanova 13–15),
sa početkom u 10 časova.

Cilj seminara je da se stručnjacima iz organizacija udruženog rada pruže znanja potrebna za organizovanje, ili iniciranje rada na standardizaciji u njihovim organizacijama. Polazi se od toga da je interna standardizacija bitan preduslov za ekonomično konstruisanje, projektovanje i proizvodnju kao i za uspešno obavljanje ostalih funkcija u organizacijama.

Pored opštijih tema o internoj standardizaciji i njenoj vezi sa nacionalnom standardizacijom, na seminaru će biti posebno obrađena i specifična pitanja za koja je ocenjeno da zadaju posebne teškoće u praktičnom radu na standardizaciji.

Među materijalima koji će se koristiti na seminaru biće i kompletan prevod publikacije „Rad odeljenja interne standardizacije u preduzeću „koju je izdalo Britansko društvo standardizera u saradnji sa Britanskom institucijom za standardizaciju (BSI), a koja predstavlja rezultat višegodišnjeg rada i iskustva na internoj standardizaciji u Velikoj Britaniji.

Ova publikacija poslaće se odmah po dobijenoj prijavi, a ostali materijali na samom seminaru.

PROGRAM RADA NA SEMINARU

PRVI DAN

9.00: REGISTROVANJE UČESNIKA I PODELA MATERIJALA

10.00: OTVARANJE SEMINARA – REČ PREDSEDNIKA SAVEZA ZA UNAPREĐENJE KVALITETA I STANDARDIZACIJE SR SRBIJE

10.20: dr Milan Spasić, Savezni zavod za standardizaciju:
„FUNKCIJA STANDARDIZACIJE U DRUŠTVU"

10.50: dr Života Živković, Savezni zavod za standardizaciju:
„SISTEM NACIONALNE STANDARDIZACIJE U PRIVREDI JUGOSLAVIJE"

11.20: Đuka Lisica, Savezni zavod za standardizaciju:
PRIKAZ PUBLIKACIJE „RAD ODELJENJA INTERNE STANDARDIZACIJE U PREDUZEĆU"

11.50: Franc Špiler, Zavod SR Slovenije za produktivnost dela:
„ORGANIZACIJA FUNKCIJE INTERNE STANDARDIZACIJE U OUR"

12.20: PAUZA

12.40: DISKUSIJA

POSLE PODNE:

16.00: POSETA JEDNOJ OD FABRIKA U BEOGRADU

DRUGI DAN

9.00: Sead Kilalić, „Energoinvest" – Sarajevo
„UVOĐENJE INTERNE STANDARDIZACIJE U OBLASTI DOKUMENTACIJE I POSTUPAK RADA"

9.15: Stanimir Nikolić, Elektronska industrija Niš:
„PRIPREMA UVOĐENJA STANDARDIZACIJE U DOKUMENTACIJU EI–NIŠ"

9.30: Dušanka Simonović, Elektronska industrija – Niš:
„KLASIFIKACIJA KAO JEDAN OD USLOVA ZA UVOĐENJE STANDARDIZACIJE REPROMATERIJALA"

9.45: Vera Đorđević, Elektronska industrija Niš:
„KLASIFIKACIJA INTERNIH STANDARDA U EI–NIŠ"

10.00: Milanko Popović, IMT – Beograd:
„UVOĐENJE INTERNE STANDARDIZACIJE U OBLASTI ALATA"

10.15: Miladin Vesković, „Zorka" – Šabac:
„STANDARDIZACIJA U OBLASTI PROCESNE INDUSTRIJE"

10.40: Milovan Ljubisavljević, „Jugoinspekt" – Beograd:
„PRESEK STANJA INTERNE STANDARDIZACIJE U PREHRAMBENOJ INDUSTRIJI"

11.00: PAUZA

11.30: DISKUSIJA

oko 14.00: ZATVARANJE SEMINARA I DONOŠENJE ZAKLJUČAKA

PREGLED STANDARDA, TEHNIČKIH NORMATIVA, NORMI KVALITETA I NAREDBI O OBAVEZNOM ATESTIRANJU NA KOJIMA SAVEZNI ZAVOD ZA STANDARDIZACIJU PLANIRA RAD U 1981. GODINI

Oblast standardizacije (naslov propisa)	Faza*	Broj standarda, propisa
RUDARSTVO I METALURGIJA		
KOMPLEKSNI PROGRAMI		
Naftno rudarstvo	D	
Čvrsta mineralna goriva	D	
Crna metalurgija	D	
TEHNIČKI NORMATIVI		
Pravilnik o TN za plastičnu preradu obojenih metala	N	1
Pravilnik o TN pri podzemnoj eksploataciji uglja (revizija)	N	1
Pravilnik o TN pri površinskoj eksploataciji mineralnih sirovina (revizija)	N, D	1
Pravilnik o TN pri miniranju u rudarstvu (revizija)	N	1
Pravilnik o TN za elektroenergetska postrojenja u rudnicima sa podzemnom eksploatacijom (revizija)	D	1
STANDARDI		
Rudarstvo. Termini i definicije. Podgradnja	D	1
Rude i koncentrati. Boksit. Uzimanje uzoraka	D	1
Rude i koncentrati olova. Uzimanje uzoraka, određivanje sadržaja olova i cinka	N, D	3
Nemetali.		
Vatrostalni materijal. Metode ispitivanja	D	3
" Azbestni papir. TU i metode ispitivanja	D	2
" Kalcijum karbonatna punila. Metode ispitivanja	N, D	4
Čvrsta mineralna goriva.		
" Ugalj. Uzimanje i obrada uzoraka. TU za kameni ugalj za koksovanje	N, D	2
" Koks. Uslovi kvaliteta	N, D	1
" Briketi kamenog i mrkog uglja. TU	N, D	1
" Profili (preseci) jamskih prostorija	D	5
" Jamska podgrada. TU	N, D	5
" Oprema i uređaji za ventilaciju jame. TU i metode ispitivanja	N	2
" Oprema za izradu jamskih prostorija. Klasifikacija i TU.	N	1
" Oprema za otkopavanje uglja u jami. Klasifikacija i TU	N	1
" Viseći transporteri u jami. Kočioni uređaj	N	1
" Vagonet za prevoz radnika u jami. Oblik i mere	D	1
" Transporteri sa trakom. Glavni parametri	N	2
" Rudarski ekplozivi i detonatori. TU (revizija)	N	2
" Užetnjača za izvozna postrojenja	N	1
Metalurgija.		
" Čelik za armirani beton. Istegnuti metal. Žica za prednapregnute konstrukcije	N, D	5
" Čelične zavarene cevi. TU, oblik i mere	N, D	3
" Beli i crni lim za ambalažu. TU, oblik i mere, ispitivanja	N, D	3
" Dimovodne cevi	D	2
" Sivo livničko gvožđe. TU	D	1
" Čelik za obradu na automatima. TU (revizija)	N	1
" Vučeni, ljušteni i brušeni čelik. Oblik i mere (revizija)	N	6
" Pocinkovani lim. TU, oblik i mere	N	2
" Ispitivanje hemijskog sastava obojenih metala	N, D	4
" Termička obrada metala	N, D	2
" Mehanička ispitivanja metala (revizija)	N, D	1
" Niskolegirani i sirovi bakar. TU (revizija)	N, D	2
" Al žica za nadzemne vodove (revizija)	N, D	4
" Materijal za izradu elektroda	N, D	1

* N — nacrt za javnu diskusiju
D — definitivan tekst standarda dat na prevođenje i štampu; za druge propise dat na objavljivanje u „Sl. list SFRJ"

Oblast standardizacije (naslov propisa)	Faza	Broj standarda, propisa
ELEKTROTEHNIKA		
TEHNIČKI NORMATIVI		
Pravilnik o TN za izgradnju visokonaponskih elektroenergetskih nadzemnih vodova	N, D	1
Pravilnik o TN za zaštitu elektroenergetskih postrojenja od požara	N, D	1
Pravilnik o TN za pogon i održavanje elektroenergetskih postrojenja	N, D	1
Pravilnik o TN za izvođenje električnih instalacija u zgradama (revizija)	N, D	1
Pravilnik o TN iz oblasti bezbednosti elektromedicinske opreme	N	3
STANDARDI		
Primarne ćelije i baterije (TU, dimenzije, primena, klasifikacija, označavanje, metode merenja)	D	19
Klimatska merenja i ispitivanja (revizija postupka Na, novi standardi za postupke Nb, Nc, Fdb)	N, D	4
Elektromedicina (terminologija, osnovna merenja i ispitivanja)	N, D	3
Radio-komunikacije. Radioprijemnici. Metode merenja	N	6
Kablovski distribucioni sistemi i zajedničke antenske instalacije. (opšte odredbe, metode merenja)	N, D	4
Bezbednost elektronskih aparata za domaćinstvo (revizija)	N	2
TV i radio prijemnici (granične vrednosti karakteristika)	N, D	2
Mobilni uređaji. Metode merenja	N, D	2
Radio komunikacije. Termini i definicije	N	8
Mikrotalasni instrumenti. Termini i definicije	D	1
Radiofrekvencijski kablovi. Metode ispitivanja (revizija)	D	7
Nuklearni instrumenti. Termini i definicije	N	2
Integrisana kola. Mere kućišta. Metode merenja	N	2
Poluprovodničke komponente. Granične vrednosti, merne metode	N	5
Štampana kola. Specifikacije, uslovi za konstrukciju i primenu	N	3
Feriti. Ispitivanje. Dimenzije	N	15
Telefonski gajtani i montažni provodnici. Tehnički uslovi	N	3
Optički kablovi za telekomunikacije. Terminologija	N	1
Električni aparati za domaćinstvo. Zahtevi za bezbednost (mikrotalasne pećnice, mašine za održavanje podova ventilatori, protočni zagrejači vode, kuhinjske nape, punjači akumulatora, i dr)	D	9
Zahtevi za bezbednost električnih jastuka i ćebadi, sobnih klimatizera, dečijih igračaka i valjaka i ploča za peglanje. (Posebni standardi za dopunske uslove i ispitivanja)	N, D	4
Olovni akumulatori. Tehničke karakteristike i metode ispitivanja, mere i oblik izvoda polova	N, D	2
Sklopne aparature visokog napona. Terminologija. Ispitivanje prekidača.	N, D	2
Prekidači za niski napon i kombinacije sa osiguračima. TU i metode ispitivanja	N, D	2
Niskonaponski aparati za upravljanje. Opšti tehnički uslovi za tastere, rotacione sklopke, pomoćne kontaktore, signalne svetiljke	N	5
Relejna zaštita. Terminologija i releji nenormirane pobude	N, D	2
Olovni akumulatori za vuču. TU i metode ispitivanja	N	1
Alkalni akumulatori. Mere, TU i metode ispitivanja	N	1
Automatsko upravljanje u industrijskim procesima. Radni uslovi za regulatore	N	3
Električni uređaji na motornim vozilima. Sigurnosni žmigavci	D	3
Konstrukcija i ispitivanje elektroenergetskih kablova sa izolacijom od PVC, i od impregnisanog papira, za napone do 35 kV	N, D	4
Izolovana okrugla bakarna lak žica. Metode ispitivanja. Žica za namotaje. Konusni kalemovi za isporuku lak žica za namotaje za primenu u rashladnim uređajima	N, D	5
Izolaciono ulje za transformatore (karakteristike, ispitivanje, označavanje, način isporuke)	D	1
Transport kablova, provodnika i žica. Termini i definicije	D	1
Aparati za elektrootporno zavarivanje. Opšti TU	D	1
Visokonaponski potporni izolatori. Stubni za unutrašnju i spoljnu montažu	N, D	1
Sijalice sa vlaknom od volframa za opštu upotrebu (revizija). Podnožja za sijalice	N, D	2
Elementi klasične gromobranske instalacije (revizija)	N, D	18
Naglavne rudarske lampe (revizija)	N, D	1
Električne instalacije u zgradama. Opšte karakteristike	N, D	1
Energetski transformatori. Opšte odredbe. Zagrevanje, Izvodi i spojevi. Otpornost na kratak spoj.	N	4
Merni transformatori (TU za strujne transformatore)	N	3
Kondenzatori snage. TU i metode ispitivanja	N, D	1
" Serijski kondenzator za energetske sisteme	N	1

Oblast standardizacije (naslov propisa)	Faza	Broj standarda, propisa
HEMIJA		
STANDARDI		
Bazne hemikalije.		
" Natrijum-tripolifosfat, tehnički. TU i metode ispitivanja	N, D	9
" Natrijum-perborat, tehnički	N, D	6
" Borna kiselina, tehnička. TU i metode proveravanja	D	15
" Kalcijum-fluorid, tehnički	N, D	8
Čiste hemikalije.		
Vodonik-peroksid. TU i metode proveravanja	N	9
" Srebronitrat. TU i metode proveravanja	N, D	6
Veštačka mineralna đubriva. TU i metode ispitivanja (revizija)	D	7
Koža.		
Sirova svinjska koža (revizija)	N, D	1
" Metode ispitivanja gotove kože	N, D	1
" Pomoćna sredstva za kožarsku industriju. TU i način proveravanja kvaliteta	N, D	3
Guma.		
Sirovine i pomoćna sredstva za gumarsku industriju (skraćene oznake kaučuka i dodatka, TU za SBR kaučuk i prirodan kaučuk, skladištenje kaučuka)	N	4
" Transportne trake od gume i plastičnih masa (konstrukcione karakteristike, TU i ispitivanja)	N, D	2
" Gumena creva za industrijske namene (u industriji nafte i za zavarivanje)	N	3
Sirovine na bazi PVC. Klasifikacija i označavanje	N, D	6
Stiren kopolimeri (SAN i ABS). Klasifikacija, označavanje	N, D	2
Duroplasti (fenoplasti i aminoplasti). Označavanje, proveravanje kvaliteta)	N	4
Poliesterske smole i proizvodi na bazi poliesterskih smola. Klasifikacija, označavanja, ispitivanja	N	5
Cevi i spojni elementi za cevi od PVC za kanalizaciju i vodovod. Oblik, mere, proveravanje	N	2
Plastične mase za toplotnu zaštitu u zgradarstvu. TU i proveravanje (Penasti proizvodi)	N, D	1
Plastificirane tkanine na bazi PVC za vozila. TU i proveravanje.	N, D	1
Podne obloge, podni pokrivači i lepkovi. TU i proveravanje	N	1
Plastična ambalaža za proizvode od mleka i ulje	N	2
Tekstil.		
" Utvrđivanje nivoa kvaliteta, označavanje, metoda proveravanja	D	5
" Sirovine (vlakno, pređa, konac). Uslovi kvaliteta i dozvoljena odstupanja	N, D	6
" Metode ispitivanja tekstila. (revizija)	N, D	5
Papir, karton, lepenka, celuloza i proizvodi prerade. Klasifikacija, Gramatura. Formati. Metode ispitivanja i sl (revizija)	N	11
Nafta i proizvodi njene prerade. Tečni plinovi. TU i metode proveravanja (plan standardizacije za ovu oblast nije još utvrđen)	N, D	3
MAŠINSTVO I SAOBRAĆAJ		
TEHNIČKI NORMATIVI		
Pravilnik o TN za fasadne liftove	N, D	1
Pravilnik o TN za viseće skele	N, D	1
Pravilnik o TN za parne kotlove	N, D	1
Pravilnik o TN za instalacije za propan—butan na automobilima	N	1
Pravilnik o TN o klasifikaciji vozila	N	1
Pravilnik o TN o klasifikaciji traktora	N	1
Pravilnik o TN o premazima za oznake na kolovozu	N, D	1
Pravilnik o TN za označavanje radilišta na putu	D	1
Pravilnik o TN o saobraćajnim znakovima	N, D	1
Pravilnik o TN o svetlosnoj signalizaciji	D	1
STANDARDI		
Navoji i vijci za drvo, lim. Oblik i mere. (revizija)	N, D	13
Vijci i podloške za čelične konstrukcije	D	6
Razvrtači	D	6
Turpije i rašpe (revizija: TU za izradu i isporuku, oblici i mere)	N	5
Stezne glave (TU za izradu i isporuku, oblik i mere)	N	3
Granična merila (oblik i mere)	N	20
Saobraćajni znaci (oblik, mere i boje)	N, D	5
Boje i znakovi sigurnosti	D	6

Oblast standardizacije (naslov propisa)	Faza	Broj standarda, propisa
Table sa nazivima ulica (opšte informisanje, oblik, mere, postavljanje)	N, D	1
Drumska vozila. Postupak ispitivanja snage motora SUS za motorna vozila, traktore, mopede, motorcikle (definicije označavanje, postupak ispitivanja)	N, D	10
Dimenzije motornih i priključnih vozila (pojmovi i definicije)	N, D	3
Hidraulički i pneumatski sistemi	N	3
Zavarivanje i srodni postupci (revizija standarda iz 1966. početak standardizacije opreme za gasno zavarivanje i srodne postupke)	N, D	3
Posude pod pritiskom	N, D	10
Kotlovska postrojenja (terminologija, klasifikacija)	N	2
Uređaji za grejanje i provetravanje (radijatori — revizija i novi, ventilacioni kanali, proračun toplotnih gubitaka)	N, D	5
Hrapavost površina (novi standardi)	N, D	2
Cevni zatvarači (kvalitet i ispitivanje vodovodne i sanitarne armature)	N	2
Liftovi (prateći standardi Pravilnika o TN za osobne i osobno-teretne liftove)	N, D	8
Uške za čeličnu užad	N	1

U 1981. se počinje sa radom na značajnim temama kao što su: kompresori i kompresorska postrojenja, instalacije na putničkim automobilima na propan butan, traktori i poljoprivredna mehanizacija, gasna tehnika, dizalice i sl.

GRAĐEVINARSTVO

TEHNIČKI NORMATIVI

Pravilnik o TN za projektovanje i izvođenje voznih okana liftova	N, D	1
Pravilnik o TN za projektovanje i izvođenje trafostanica	N	1
Pravilnik o TN za projektovanje i izvođenje toplinskih podstanica i kotlarnica centralnog grejanja	N	1
Pravilnik o TN za izvođenje prostora za agregate	N	1
Pravilnik o TN za izgradnju objekata u seizmičkim aktivnim područjima	N	1
Pravilnik o TN za sanaciju objekata oštećenih zemljotresom	N	1
Pravilnik o TN za rekonstrukciju i revitalizaciju objekata	N	1
Pravilnik o TN za injektiranje objekata oštećenih zemljotresom	N	1
Pravilnik o TN za instrumentisanje objekata za registraciju jakih zemljotresa	N	1
Pravilnici o TN za epoksidne smole i za prskani beton i malter	N, D	2
Pravilnik o TN normama kvaliteta smeše za injektiranje prednapregnutih konstrukcija	N	1
Pravilnici o TN za opterećenje silosa, građevinskih konstrukcija u visokoj gradnji, mostova i opterećenje vetrom čeličnih konstrukcija	D	4
Pravilnik o TN za čelične kostrukcije za zavarene čelične konstrukcije kod NČK, kvalitet zavarenih spojeva za NČK, izbor čelika za NČK i noseće metalne konstrukcije od lakih metala	N	4
Pravilnik o TN za projektovanje i izvođenje antenskih stubova i za projektovanje osobnih žičara	N, D	2
Pravilnik o TN za projektovanje i izvođenje fasadnih skela od čeličnih cevi na upravni nastavak	D	1
Pravilnik o TN za projektovanje lakih čeličnih konstrukcija (revizija)	N	1
Pravilnici o TN za NČK čiji se elementi spajaju v.v. vijcima, za pregled i ispitivanje NČK,, za izvođenje zidova zgrada	N, D	3
Pravilnik o TN za beton i armirani beton	N	1

STANDARDI

Arhitektonsko građevinski crteži	N, D	3
Dimenzionalna koordinacija (teorijski principi, rečnik, tolerancije, omotač zgrade, spojevi u građenju, konstrukcioni sistemi)	N, D	12
Putevi. Terminologija. Intenzitet padavina. Trajanje kiša i količine vode	D	3
" Noseći slojevi. Tipovi odvodnjavanja kolovoza, osiguranja kosina. Ispitivanje butimena. TU za asfaltne betone	D	7
Završni radovi u građevinarstvu (TU za gipsarske i limarske radove, i za monolitne podove)	N, D	5
Solarna arhitektura. Opšti uslovi za kolektore za zagrevanje vode i za zagrevanje i hlađenje prostora)	N	2
Toplotna zaštita zgrada. Projektovanje. Toplotni bilans stanja. Merenja	N, D	3
Akustika u građevinarstvu. Proračuni. Utvrđivanje karakterističnih veličina. Metode merenja	N, D	3
Beton. Određivanje statičkog modula elastičnosti	N, D	1
Izvedeni građevinski materijali. Uslovi kvaliteta i ispitivanje betona, maltera, lakih betonskih agregata	N	12
Građevinski prefabrikovani elementi. Međuspratna noseća konstrukcija. Puni i šuplji blokovi od lakog betona. Betonski crep	N	7
Seizmika. Proračuni. Snimanje pojava. Prikupljanje i obrada podataka o registraciji jakih zemljotresa	N, D	5
Zemlja i kamen. Metode ispitivanja agregata za beton	N, D	7
Keramika i vatrostalni proizvodi. Crep, opeka, blokovi i ploče od gline. TU i metode ispitivanja	N, D	12
Vijci, navrtke i podloške za primenu u građevinarstvu	N	6
Sanitarna oprema. Kuhinjski praonici. WC vodokotlić	N, D	3

Oblast standardizacije (naslov propisa)	Faza	Broj standarda, propisa
POLJOPRIVREDA I ŠUMARSTVO		
PRAVILNICI O KVALITETU		
Pravilnici o kvalitetu mleka i proizvoda od mleka sirila mlekarskih kultura i o metodama hemijskih analiza (revizija i novi)	D	2
Pravilnici o kvalitetu proizvoda od mesa, metodama ispitivanja kvaliteta i kvalitetu proizvoda od mesa pernate živine (revizija)	N	3
Pravilnici o kvalitetu aditiva i metodama za određivanje kvaliteta	N, D	2
Pravilnici o izmenama i dopunama pravilnika o kvalitetu proizvoda od voća i povrća o hemijskim metodama za ispitivanje kvaliteta	D	2
Pravilnici o kvalitetu alkoholnih i osvežavajućih pića	D	2
Pravilnik o kvalitetu masti i ulja biljnog porekla (revizija)	D	1
STANDARDI		
Metode provere kvaliteta šper ploča, ploča iverica i ploča vlaknatica	N, D	8
Nameštaj (termini i definicije, uslovi kvaliteta veza za nameštaj)	N	4
Radiće se na kompleksnim programima standardizacije nameštaja i građevinske stolarije		
BEZBEDNOST I ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE		
TEHNIČKI NORMATIVI		
Pravilnik o TN za zaštitu od požara i eksplozija pri projektovanju, izvođenju, održavanja i korišćenju uređaja za ventilaciju i klimatizaciju	D	1
Pravilnik o TN za uređaje za odvođenje dima i toplote nastalih u požaru	D	1
Pravilnik o TN za zaštitu od požara pri lakiranju špricanjem ili potapanjem i uređajima za sušenje	D	1
STANDARDI		
Klasifikacija tehnoloških procesa sa stanovišta zaštite od požara i eksplozija	D	1
Pesticidi (I lista, metode ispitivanja)	D	16
Lična zaštitna sredstva (za zaštitu organa za disanje — revizija)	N	4
Ispitivanje industrijskih voda — početak realizacije programa izrade standarda		
OSNOVNI STANDARDI I INFORMATIKA		
STANDARDI		
Veličine, jedinice i simboli	N, D	10
Obrada informacija	D	5
Mikrokopiranje	N, D	2
ATESTIRANJE		
Naredba o obaveznom atestiranju šlemova za rudarstvo i građevinarstvo	D	1
Naredba o obaveznom atestiranju kablova i provodnika	D	3
Naredba o obaveznom atestiranju sudova pokretnih pod pritiskom	D	1
Naredba o obaveznom atestiranju gasnih peći bez priključaka na dimnjak	D	1
Naredba o obaveznom atestiranju visokootpornih lanaca	D	1
Naredba o obaveznom atestiranju kotrljajnih ležajeva	D	1
Naredba o obaveznom atestiranju naslona za glavu u motornim vozilima	D	1
Naredba o obaveznom atestiranju brava i šarki na vratima	D	1
Naredba o obaveznom atestiranju vozila od neovlašćene upotrebe	D	1
Naredba o obaveznom atestiranju kaciga za glavu vozača motocikla	D	1
Naredba o obaveznom atestiranju vozila u pogledu rasporeda nožnih komandi	D	1
Naredba o obaveznom atestiranju drumskih vozila	D	1
S – instalacioni propisi	D	1
Naredba o obaveznim proizvođačkim specifikacijama, garancijama i deklarisanju rezervnih delova za motorna vozila	D	3
Uputstvo za rad „S — komisije"	D	1
Naredba o obaveznom atestiranju odgovarajućih dokumenata za građevinske materijale	D	1